

LBRIS

We know
books

Ioana Cosma este lector de limba engleză la Departamentul de Limbi Străine Aplicate al Universității din Pitești și scriitoare. A publicat cinci volume de poezie. La Editura Institutul European a publicat *By the book*. Un nou volum urmează să apară la Dancing Girl Press în Chicago. A scris și teatru și piesa ei, *The Men from the Mechanical Age*, publicată în Canada, s-a jucat în cadrul Festivalului JCTC în New Jersey.

Ioana Cosma, *Cei de departe*
© 2022, Institutul European Iași

INSTITUTUL EUROPEAN
Iași, Str. Bălușescu nr. 2, OP 6, CP 1309
euroedit@hotmail.com; www. euroinst.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a COSMA, IOANA

Cei de departe / Ioana Cosma. - Iași:
Institutul European, 2022
ISBN 978-606-24-0341-6

821.135.1

Reproducerea (parțială sau totală) a prezentei cărți, fără acordul Editurii, constituie infracțiune și se pedepsește în conformitate cu Legea nr. 8/1996.

Printed in ROMANIA

Ioana Cosma

Cei de departe

INSTITUTUL EUROPEAN
2022

Cuprins

Capitolul 1 / 7
Capitolul 2 / 19
Capitolul 3 / 31
Capitolul 4 / 43
Capitolul 5 / 55
Capitolul 6 / 65
Capitolul 7 / 79
Capitolul 8 / 91
Capitolul 9 / 103
Epilog / 111

Capitolul 1

Părea o zi bună. Începuse cu o strachină de lapte cald și proaspăt în care înmuiase turta pregătită de mama sa cu o seară înainte. Apoi văzuse păsările zburând în înaltul cerului, sus, sus, și asta însemna că nu va ploua. Soarele mijise discret în spatele creștelor de calcar. Tatăl său era bine-dispus și îl mângâiase chiar pe creștet:

- Într-o zi, George, vei ajunge un om mare.

Băiatul îl privise timid, aproape speriat, nu era învățat cu dovezi de afecțiune din partea asprului său tată. Era adevărat că directorul Preparandiei îi chemase părinții la școală cu o zi înainte să îi felicite pentru succesul copilului lor:

- Este un fenomen. Este genial la toate materiile. Inclusiv la lucru manual. Puteți fi mândri de acest băiat.

Domnul Armășescu, învățător și el, simți o mică strângere de inimă, dar îi mulțumi directorului și-i spuse:

- Știți, noi n-am făcut mare lucru. L-am hrănit, l-am îmbrăcat și cam atât. El a făcut singur tot.

- Cu atât mai mult. Să aveți grijă de el și în continuare. Se apropie Bacalaureatul și, așa cum știți, este din toate materiile și este pe toată Oltenia. Cel care va lua cea mai mare medie va primi bursă la facultate. La ce facultate ar vrea să se înscrie George?

- Matematică, domnule director.

- E bună și matematica, dar să știți că, deși are minte de matematician, George are suflet de artist.

Domnul Armăsescu oftă și dădu din umeri:

- Cum o fi mai bine pentru el, domnule director.

Seara, acasă, când se întorcea cu vacile de la păscut, George alergă înspre mama sa, pe care o iubea mult.

- Mamă, ești așa frumoasă azi!

- George, hai repede în casă, spală-te și vino la masă, ți-am pregătit ce-ți place ție, turtă coaptă și pui pe jar cu mujdei.

- Mamă, n-o să mă uiți când o să plec de-acasă?

Mama se întoarse cu spatele, înghiți o lacrimă și zise:

- Vom fi mereu aici pentru tine, fiule. O să ne găsești exact așa cum ne-ai lăsat. Ți-ai făcut temele pentru mâine?

- Sigur că da! N-a fost greu. Dar mai mult m-am mai hrănit o dată cu frumusețea acestor

locuri, cu munții pleșuvi ca niște pui de vultur, am văzut speranța din năsturelul de culoarea lila, cum își întinde el capul mic spre soare, câmpurile de flori sălbatice și mirosul de fân proaspăt cosit, știi mamă, crestele negre se colorează indigo la lăsarea serii și poți întrezări chipuri de oameni ciopliți în stâncă. Eu îmi imaginez că sunt partizanii și haiducii de odinioară, care se zice că au ascuns o comoră din aur aici în munți. Câți oare au murit împușcați de poteră? Câți s-au făcut una cu muntele?

- Mai bine nu te mai gândi tu la acești oameni. Vai de sufletul lor cât au pățimit. Să le fie țărâna ușoară!

George se gândea în continuare la partizani și haiduci, ce viață periculoasă trebuie să fi dus, cum să stai mereu cu frica că te prinde potera și te omoară, zi și noapte. Era curaj sau nebunie? Oare el ar avea curajul să facă așa ceva în anumite condiții? Probabil că nu. Sau, da, depinde. Dacă de exemplu părinții lui ar păți ceva, viața le-ar fi amenințată în vreun fel, poate că atunci ar lupta și el cu legea nedreaptă. Dar șansele de câștig ar fi zero. Știa asta așa cum știa răspunsul de la o ecuație matematică în secunda în care o termina de citit.

George era un tânăr slăbuț, dar vânjos, avea brațele puternice de la muncile câmpului

cu care se învățase din copilărie. Avea o privire aprigă în ochii negri și sprâncenele groase și arcuite exprimau tăria lui de caracter, tenacitatea și inflexibilitatea. Avea un cod moral pe care-l însemnase în jurnalul său, era format din câteva reguli simple, dar clare, pe care le urma cu strictețe: să nu râdă niciodată de cei mai slabi decât el, să își respecte părinții și pe cei vârstnici, să se trezească dimineața devreme și să lucreze temeinic, după un program prestabilit, să fie atent și să asculte (nu-i plăceau oamenii care nu ascultau niciodată și voiau să se audă numai pe ei, ca tanti Mioara care venea mereu după un pahar de țuică și vorbea ore întregi despre toți sătenii, în termeni, de obicei, negativi). Citise undeva că secolul 21 va fi religios sau nu va fi deloc, așa că încerca să respecte și Biserica, deși nu se simțea întru totul la el acasă acolo și nici nu-și putea explica multe din lucrurile pe care le spunea preotul. Ori el dacă nu înțelegea ceva, nu prea putea accepta. Mai mult ca să n-o supere pe mama lui, se ducea cu ea la Biserica duminică dimineața, dar gândurile îi zburau afară, dincolo de fereastră, unde erau copacii și florile, animalele și insectele, gândăceii portocalii și mușuroaiele de cârțiță, peșterile pântecoase și brazii de neatins. Încă nu știa, dar în mijlocul pădurii avea loc adevărata liturghie și împărtășanie, acolo era cel

mai aproape de Dumnezeu și de fire, înțelegerea complexitatea lucrurilor ca într-o imensă formulă celestă. Și era complicat, dar era bine.

Îi plăcea să iasă și la balurile de la oraș, de fiecare dată se îmbrăca impecabil, costum antracit, batistă gri deschis la buzunarul sacoului, pălăria de fetru nelipsită. Aducea un pic cu Marlon Brando, numai mai slăbuț. Începușeră să-i placă și fetele, îi plăcea să danseze cu ele, să flirteze, să râdă până seara târziu, îi plăcea că erau îngrijite, unele mai îndrăznețe, altele mai timide, îi plăceau toate dar nici una nu-i furase inima până acum. Viața era bună pentru el, urma să plece la facultate la București, să devină profesor de matematică. Avea să cunoască mulți oameni interesanți și fete drăguțe, să petreacă multe după-amiezi la terase și prin parcuri, să citească și mai mult, să își întemeieze o familie mai târziu.

Ajuns la școală, se așeză în băncuța îngustă de lemn, își puse ghiozdanul în pupitru și scoase o carte. Tatăl lui îl învățase să citească și fusese dragoste la prima vedere, îi plăceau romanele de aventuri, citise tot Alexandre Dumas și Jules Verne, dar îi plăceau foarte mult istoria și geografia și citise enorm de multe istorii, atlase, biografii și autobiografii. Era abonat la Almanahul Istoric, pe care-l devora din prima zi când îl

primea. Cartea aceasta pe care o scosese pe bancă era o carte dragă lui, din literatura franceză, a cărei cultură o aprecia enorm. Era vorba despre un roman al lui Stendhal, *Roșu și negru*, care îl ajuta să înțeleagă lucrurile care îl interesau cel mai mult: cum un om poate deveni mai bun, cum întreaga umanitate se poate perfecționa. Avea atât de mult de spus și de discutat despre aceste probleme, dar singurul cu care putea face acest lucru era tatăl său care era mereu ocupat și obosit. Așa că citea. Compulsiv și atent. De scris nu scria decât dacă era nevoie să scrie o compunere la ora de română sau franceză și atunci își impresiona de fiecare dată colegii și profesorii. Mai puțin pe Mihai, cel cu care concura la titlul de cel mai bun elev din clasă. Mihai învăța enorm, dar nu scripea. Îi lipsea acel ceva care se citea în ochii lui George. Care devenea evident atunci când dădea un răspuns la care nu se aștepta nici măcar profesorul. Când rezolva o problemă imediat ce a fost scrisă pe tablă. Dar totuși, Mihai îl sâcâia pe George, îl enerva dorința lui de afirmare, tendința de a atrage mereu atenția profesorilor. Și acum venea și bacalaureatul. Dacă Mihai avea să ia o notă mai bună ca el? Atunci adio bursă și poate adio facultate. Așa ceva nu se putea întâmpla!

Într-un târziu, intrară și ceilalți colegi în clasă, se salutară cu cordialitate, unii chiar cu căldură. Când intră profesorul de română, toți erau pregătiți de recapitularea pentru bacalaureat, și analiza poemelor lui Mihai Eminescu. George știa majoritatea poemelor lui Eminescu pe de rost, le recita seara la el în cameră când nu-l vedea nimeni „Lună, tu, stăpâna mării, peste-a lumii boltă luneci și gândirilor dând viață, suferințele întuneci”.
Scrisoarea I. Profesorul începu:

- Astăzi este ultima noastră oră de română. La capătul acestor patru ani, îmi doresc să vă fi transmis dragostea pentru literatura și limba noastră, pentru valorile despre care au scris aceste cărți, pentru oamenii care au știut să exprime marile pasiuni umane. Sper să duceți cu voi pentru totdeauna aceste idei și să vă trăiți viețile cu respect și admirație pentru ele. Astăzi vom vorbi despre Mihai Eminescu, cel mai mare poet român. De ce credeți voi că Eminescu a fost cel mai mare poet român? Mihai răspunde:

- Pentru că a fost genial.

George stă un pic, apoi ridică mâna:

- Pentru că a reinventat limbajul poetic și a făcut-o cu pasiune.

Profesorul răspunde:

- Amândoi ați răspuns bine, dar parțial la această întrebare. Dar azi vom încerca să

aflăm împreună de ce Mihai Eminescu a fost cel mai mare poet român. George, care este poemul tău preferat din lirica eminesciană?

- *Scrisoarea I.*

- De ce?

- Pentru că este înălțător ca un cântec la catedrală, vezi universul întreg și nu te apasă acest lucru, simți că navighezi în lumi cosmice de nepătruns și totul este maiestuos și frumos ca la începuturile lumii. Mihai Eminescu a fost nu doar un vizionar, ci și un om capabil să înțeleagă lucrurile invizibile, infinitul și zarea și cuvintele lui au fost pe măsura acestor viziuni.

- Foarte frumos ai explicat, George. Hai-deți să citim împreună un pasaj din

Scrisoarea I

Iar colo bătrânul dascăl, cu-a lui haină

roasă-n coate,

Într-un calcul fără capăt tot socoate și

socoate

Și de frig la piept și-ncheie tremurând halatul
vechi,

Își înfundă gâtu-n guler și bumbacul în

urechi;

Uscățiv așa cum este, gârbovit și de nimic,

Universul fără margini e în degetul lui mic,

Căci sub fruntea-i viitorul și trecutul se în-

cheagă,

Noaptea-adânc-a vecinicii el în șiruri o

dezleagă;

Precum Atlas în vechime sprijinea cerul pe
umăr

Așa el sprijină lumea și vecia într-un număr.

Cine credeți voi că este „bătrânul dascăl”?

- Probabil că este un bătrân profesor de matematică sau un alchimist care a găsit formula eternității, răspunse un elev.

- Sau poate un înger căzut care a îmbătrânit demult pe pământ, e aici de secole încercând să afle cum a fost creată lumea și în sfârșit a aflat răspunsul, spuse altul.

- Cine este Atlas de care vorbește poemul?

- Atlas a fost un titan condamnat de zei să susțină cerurile până la sfârșitul timpului, răspunse Mihai.

- Și de ce credeți că îl menționează Eminescu pe Atlas în această poezie?

- Pentru a arăta dificultatea și greutatea prin care trece “bătrânul dascăl”, răspunse un alt elev.

- Dar de ce oare tocmai un dascăl, putea să fie un înger sau o zeitate. De ce a ales Eminescu să folosească imaginea dascălului? Insistă profesorul.

- Poate pentru că e simbolul învățaturii și mai ales al învățaturii din pasiune, în ciuda